

**LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till
Landstinget med förslag till landskapslag angående
ändring av landskapslagen om hälsovården.**

Allmän motivering

I 9 kap. landskapslagen om hälsovården (36/67) finns bestämmelser som reglerar användning av vatten i hushållen. Enligt dessa bestämmelser skall hälsonämnd kontrollera hushållsvattnets sanitära kvalitet. Bestämmelserna ger dock inte hälsonämnd möjlighet att påverka placeringen av vattentäkten eller valet av metod för beredningen av vattnet, vilket är omständigheter som har en avgörande inverkan på hushållsvattnets kvalitet. Landskapsstyrelsen föreslår därför att övervakningen utsträcks till att gälla också faktorer med anknytning till vattentäkten och vattenverket. Den som ämnar driva vattenverk skulle därför redan innan han börjar bygga anläggningen vara skyldig att göra anmälan till hälsonämnden. Anmälan skall enligt förslaget innehålla uppgifter om alla de fakta som är nödvändiga för en bedömning av vattnets sanitära kvalitet. I det beslut som nämnden fattar på basen av anmälan kunde vid behov särskilda bestämmelser utfärdas.

De vattenverk som redan är i drift då lagen träder i kraft skulle enligt förslaget anmäla till hälsonämnden om sin verksamhet inom ett år från lagens ikraftträdande.

Detaljmotivering

52 §. Hälsonämnderna ansvarar för kontrollen av hushållsvattnet. Med hushållsvatten förstås vatten som används som dricksvatten, till beredning eller behandling av livsmedel eller till rengöring av kärl och redskap som används vid sådan livsmedelsberedning eller -behandling.

I landskapsförordningen om hälsovården (63/73) finns bestämmelser om hur ofta hushållsvatten skall kontrolleras. Enligt det nu föreslagna 3 mom. skulle landskapsstyrelsen utfärda anvisningar och bestämmelser beträffande vattenundersökningarna. Ändringen skulle möjliggöra ett enklare och mer ändamålsenligt förfarande än tidigare. Landskapsstyrelsen har för avsikt att i anslutning till lagändringen ändra ifrågavarande paragrafer i hälsovårdsförordningen.

54 §. Som framgått av den allmänna motiveringen skulle kontrollåtgärderna utsträckas till att gälla också faktorer med anknytning till vattentäkten och vattenverket. Termen "vattenverk" definieras i 1 mom. Som vattenverk skulle även betraktas anläggning som är försedd med en del av ett vattenverks anordningar eller utrustning och som används för distribution av vatten till eller från annat vattenverk.

55 §. Enligt förslaget skall anmälan göras till hälsonämnd innan ett vattenverk börjar byggas. De vattenverk som är i drift då lagen träder i kraft skulle enligt ikraftträdelsebestämmelsen anmälas inom ett år från ikraftträdandet. Anmälan skulle innehålla uppgifter om de fakta som är nödvändiga för att bedöma vattnets sanitära kvalitet. Genom detta förfarande skulle hälsonämnden på ett tidigt stadium få information om vattenverken. Hälsonämnd skulle även ges möjlighet att utfärda särskilda bestämmelser, bland annat beträffande anordningarnas funktionsduglighet och säkerhet samt beträffande de material och de kemikalier som skall användas.

56 §. Enligt gällande 56 § 1 mom. skall hälsovårdsmyndigheterna regelbundet kontrollera vattenledningsvatten som distribueras från anläggning som utnyttjas av fler än 200 personer. Vid kontrollen används två olika undersökningsmetoder, dels en fysikalisk-kemisk och dels en mikrobiologisk undersökning. Fysikalisk-kemisk undersökning skall för närvarande företas minst en gång om året medan de mikrobiologiska undersökningarna skall företas med betydligt tätare intervaller.

Vid fysikalisk-kemisk undersökning kontrolleras halten av kvicksilver, kadmium, krom etc., så även vattnets grumlighet och elektriska ledningsförmåga. Eftersom det i landskapet för närvarande inte finns något laboratorium som godkänts för att utföra dessa analyser skickas proven till folkhälsoinstitutet i Åbo för att där analyseras. Kostnaden för en fullständig fysikalisk-kemisk undersökning är 300 mark.

De mikrobiologiska undersökningarna tillgår praktiskt så att hälsoinspektörerna insamlar prover som sedan analyseras vid Folkhälsoförbundets livsmedelslaboratorium. Dessa mikrobiologiska analyser innefattar bland annat kontroll av kolibakterier, klorhalt och PH-värde. Livsmedelslaboratoriet gör för närvarande totalt cirka fyra analyser per månad. Kostnaden för en mikrobiologisk undersökning är 84 mark.

Hushållsvattnet på Åland är av ojämn kvalitet. Då distributionsnäten periodvis blir hårt belastade är det i vissa fall så att den sanitära kvaliteten på vattnet drastiskt sjunker. Genom provtagningar och analyser kan sanitära olägenheter på ett effektivt och billigt sätt upptäckas. Landskapsstyrelsen har därför funnit anledning att ändra 56 § 1 mom. så att kontroller framdeles regelbundet skulle utföras på vatten som distribueras från anläggningar avsedda för fler än 100 personer.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om hälsovården.

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 53 § 2 mom. landskapslagen den 25 juli 1967 om hälsovården (36/67) samt ändras 52, 54 och 55 §§, 56 § 1 mom. samt 57 § som följer:

52 §.

Hälsonämnd skall tillse att vatten som kan medföra sanitär olägenhet inte används som hushållsvatten.

Hälsonämnden kan förordna att vatten som leds från vattendrag eller grundvatten för att användas som hushållsvatten skall desinfekteras och beredas också på annat sätt, om detta är nödvändigt för att avlägsna sanitär olägenhet.

Landskapsstyrelsen utfärdar allmänna bestämmelser och anvisningar om desinfektion av hushållsvatten, om sanitära kvalitetskrav beträffande hushållsvatten, om nödvändiga undersökningar samt om vilka ämnen som får användas vid beredning av hushållsvatten.

54 §.

Med vattenverk avses i denna lag anläggning som via ledningsnät levererar hushållsvatten. Som vattenverk anses dock inte sådan vattenförsörjningsanläggning som är avsedd för högst två bostadslägenheter.

Vattenverk skall placeras och byggas samt skötas så att det vatten som distribueras inte förorsakar sanitär olägenhet.

55 §.

Den som ämnar driva vattenverk skall i god tid innan anläggningen börjar byggas göra skriftlig anmälan till hälsonämnden i det övervakningsområde inom vilket anläggningen huvudsakligen skall drivas. Till anmälan skall fogas sådana uppgifter om vattentäktens placering och om vattenberedningsmetoden samt uppgifter om övriga omständigheter som behövs för att bedöma vattnets sanitära kvalitet.

I anledning av anmälan kan särskilda bestämmelser utfärdas i syfte att trygga hushållsvattnets sanitära kvalitet. Här avsett beslut skall fattas om anmälan avser vattenverk för leverans av hushållsvatten till flera än 100 personer eller vattenverk från vilket mer än 25 m³ vatten per dygn levereras.

Bestämmelsen i 1 mom. skall i tillämpliga delar följas också då vattentäkt eller vattenberedningsanläggning väsentligt utvidgas eller ändras eller då betydande förändringar med hänsyn till vattnets kvalitet inträffar i verkets drift.

56 §.

Vattenledningsvatten, avsett som hushållsvatten för minst 100 personer eller för yrkesmässig framställning av livsmedel, för försäljning eller för rengöring av kärl och materiel, vilka erfordras vid yrkesmässig framställning av livsmedel skall regelbundet kontrolleras av hälsonämnderna. Provtagning och undersökning av proven skall bekostas av vattenverkets ägare.

57 §.

Vattenverk från vilket hushållsvatten till flera än 100 personer och vattenverk från vilket mer än 25 m³ vatten per dygn distribueras skall ha en ansvarig föreståndare. Föreståndaren skall ha av landskapsstyrelsen godkänd kompetens.

Den som befaras ha eller veterligen har ådragit sig tyfus, paratyfus eller annan salmonellasjukdom, dysenteri eller polio eller annan sådan sjukdom som enligt vad medicinalstyrelsen bestämt skall jämföras med dessa, eller den som befaras vara eller veterligen är smittbärare av sådan sjukdom, får inte vid vattenverk sköta uppgift vari han genom förmedling av vattnet kan sprida smitta.

Den som antas till uppgift som avses i 2 mom. skall med läkarintyg visa att han inte lider av smittsam sjukdom som avses i 2 mom. Läkarintyget får inte vara äldre än 30 dagar.

Denna lag träder i kraft den _____

Vattenverk som är i drift när denna lag träder i kraft skall anmälas till hälsonämnden inom ett år från lagens ikraftträdande.

Mariehamn den 26 februari 1985.

L a n t r å d

Folke Woivalin

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson.